

Pevná telefonní linka, mobilní telefon a výdaje za telekomunikační zařízení / služby

Český statistický úřad se dlouhodobě zabývá sledováním stavu a vývoje hospodaření českých domácností v rámci šetření prováděného oddělením Statistik rodinných účtů. Šetření je zaměřeno komplexně a poskytuje informace o výši vydání a struktuře spotřeby českých domácností za všechny oblasti. Mimo jiné právě i za oblast informačních a komunikačních technologií (ICT), kde je sledována míra rozšíření ICT v českých domácnostech a kolik financí domácnosti do ICT každoročně investují.

V následující analýze naleznete základní údaje o stavu telekomunikační infrastruktury (pevná telefonní linka a mobilní telefon) v českých domácnostech a jaké prostředky domácnosti každoročně vynakládají za tato telefonní zařízení a především služby s nimi spojené (provoz pevné telefonní linky, mobilního telefonu a internetu). Údaje jsou prezentovány za domácnosti ČR celkem a tříděné podle nejrůznějších kritérií (příjem domácnosti, počet dětí v domácnosti, postavení osoby v čele domácnosti atd.). K dispozici jsou také vybrané údaje za mezinárodní srovnání České republiky se zeměmi EU s použitím dat z Mezinárodního telekomunikačního úřadu - ITU (počty pevných telefonních linek a aktivních SIM karet na 100 obyvatel) a Evropského statistického úřadu - Eurostatu (výdaje na telekomunikační zařízení a služby).

Metodika šetření statistik rodinných účtů

DEFINICE SLEDOVANÝCH UKAZATELŮ

1. TELEFONNÍ A TELEFAXOVÁ ZAŘÍZENÍ

1.1 TELEFONNÍ ZAŘÍZENÍ PRO PEVNOU LINKU

- telefonní přístroje (vč. bezdrátových, radiotelefonů), záznamníky, hlasité telefony, domácí telefony, faxovací přístroje
 - náhradní díly, opravy a příslušenství k výše uvedeným zařízením
 - ostatní výdaje na telefonní a faxovací přístroje
- nezahrnuto: faxovací přístroje a telefonní záznamníky, které tvoří příslušenství osobních počítačů*

1.2 MOBILNÍ TELEFONY

- mobilní telefony
- baterie, nabíječka, SIM karta, náhradní díly, opravy výše uvedených zařízení
- příslušenství (obaly, držáky apod.)
- ostatní výdaje na mobilní telefony
- mobilní telefony s vestavěným fotoaparátem, s MP3 přehrávačem, s GPS a s dalšími podobnými funkcemi

2. TELEKOMUNIKAČNÍ A INTERNETOVÉ SLUŽBY

2.1 PROVOZ PEVNÉHO TELEFONU

- poplatek za zřízení pevné telefonní linky, telefonu se záznamníkem, faxu
- paušální poplatek za provoz (nájem) pevné telefonní linky a faxu - Telefonica O2
- paušální poplatek za provoz (nájem) pevné telefonní linky a faxu - ostatní poskytovatelé pevné telefonní linky
- úhrada za jednotlivé vnitrostátní telefonní hovory (faxy) z pevné linky na pevnou linku - Telefonica O2
- úhrada za jednotlivé vnitrostátní telefonní hovory (faxy) z pevné linky na pevnou linku - ostatní poskytovatelé pevné telefonní linky
- úhrada za jednotlivé vnitrostátní telefonní hovory (faxy) z pevné linky na mobilní telefonní linku - Telefonica O2
- úhrada za jednotlivé vnitrostátní telefonní hovory (faxy) z pevné linky na mobilní telefonní linku - ostatní poskytovatelé pevné telefonní linky
- úhrada za jednotlivé mezinárodní telefonní hovory (faxy) - Telefonica O2
- úhrada za jednotlivé mezinárodní telefonní hovory (faxy) - ostatní poskytovatelé pevné telefonní linky
- poplatky za volání přes počítač (Skype apod.)
- poplatky za volání přes kabelovou televizi (ev. satelit)
- poměrná část „balíčku“ několika služeb připadající na volání přes pevnou telefonní linku - Telefonica O2
- poměrná část „balíčku“ několika služeb připadající na volání přes pevnou telefonní linku - UPC
- poměrná část „balíčku“ několika služeb připadající na volání přes pevnou telefonní linku - Radiokomunikace
- poměrná část „balíčku“ několika služeb připadající na volání přes pevnou telefonní linku - ostatní
- výdaje za telefonní karty pro použití ve veřejném telefonním automatu (ve veřejném informačním terminálu)
- úhrada za jednotlivé telefonní hovory, faxy a jiné telefonní služby (zaslání textové zprávy, odesílání elektronické pošty, přístup na internet aj.) z veřejné telefonní stanice (z veřejného informačního terminálu)
- telefonické podání telegramu, telegramy, zaslání SMS přes pevnou telefonní linku, dočasné vypojení telefonní linky, poplatek za nezveřejnění telefonního čísla
- telefony placené v zaměstnání
- ostatní poplatky telefonických a telefaxových služeb (kromě služeb spojených s používáním mobilních telefonů a internetu)

nezahrnuto: poplatky za internetové spojení přes pevnou telefonní linku

2.3 PROVOZ MOBILNÍHO TELEFONU

zahrnutí všichni tuzemští operátoři (Telefonica O2, T-mobile, Vodafone, U:fon)

- paušální poplatek za provoz mobilního telefonu vč. vnitrostátního hovorného
- poplatky za hovory z ČR do zahraničí v rámci paušálu
- poplatky za mezinárodní roaming v rámci paušálu
- poplatky za SMS v rámci paušálu
- poplatky za MMS v rámci paušálu
- výdaje za telefonní karty a jiný způsob dobítí kreditů mobilního telefonu
- poplatek za přechod z předplatného na paušál, volací jistina
- příspěvek zaměstnavatele na služební telefon (minusová položka)
- prohlížení internetu na mobilním telefonu, ostatní poplatky za provoz mobilního telefonu kromě připojení na internet (aktivace, odblokování SIM karty aj.)

nezahrnuto: poplatky za internetové spojení (k počítači) přes mobilní telefon, nákup nové SIM karty

2.4 SLUŽBY INTERNETOVÉHO SPOJENÍ

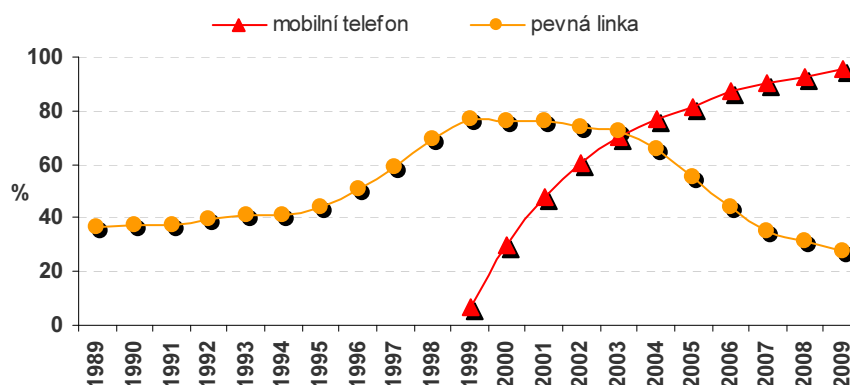
- platby (paušální poplatky i jednotlivá připojení) za internet bez rozdílu poskytovatele a způsobu spojení: přes pevnou telefonní linku (ISDN, ADSL apod.), bezdrátové připojení přes anténu (např. WiFi), přes kabelovou TV síť (ev. satelit) , přes mobilní operátory, atd.
- poměrná část „balíčku“ několika služeb připadající na internet - Telefonica O2
- poměrná část „balíčku“ několika služeb připadající na internet - UPC
- poměrná část „balíčku“ několika služeb připadající na internet - Radiokomunikace
- poměrná část „balíčku“ několika služeb připadající na internet - ostatní
- poplatek za připojení na internet v knihovně, internetové kavárně a jiných zařízeních
- ostatní platby za internetové spojení bez rozdílu poskytovatelů a způsobu spojení

nezahrnuto: vydání za zařízení a součástky při zřízení a údržbě připojení (antény, modemy, síťové karty, kabely apod.), platby spojené se zavedením internetového spojení (zřizovací poplatek, nastavení počítače, instalace zařízení do počítače apod.), poplatky za volání přes počítač (Skype apod.)

1. Vybavenost domácností pevnou telefonní linkou a mobilním telefonem

Graf 1.1 Vybavenost domácností telefonem

(% z celkového počtu domácností)

Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

Nejdéle sledovanou technologií v českých domácnostech je pevná telefonní linka. V nejstarším sledovaném roce 1989 disponovalo pevnou linkou 37 % domácností, během následujících deseti let se zvedl podíl o 40 procentních bodů na 77 % vykázaných za rok 1999. Od tohoto roku již ke zvyšování podílu nedocházelo, naopak do roku 2003 docházelo k mírnému a od roku 2003 k prudkému poklesu podílu domácností s pevnou telefonní linkou.

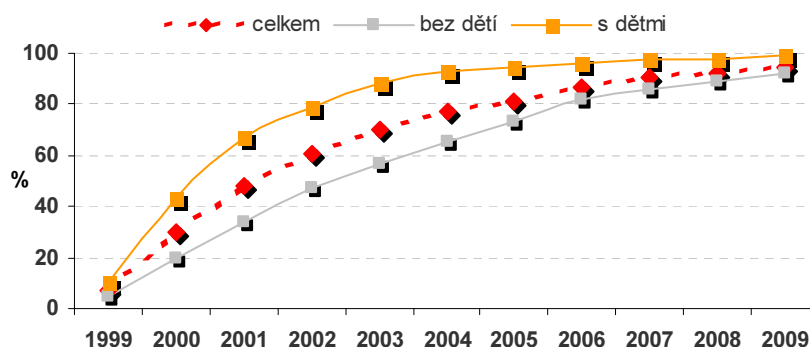
Podíl domácností se zřízenou pevnou linkou se neustále snižoval v souvislosti s nástupem masivního využívání mobilních telefonů. Zatímco v roce 1999 vlastnilo mobilní telefon pro domácí použití (bez firemních mobilních telefonů) 7 % domácností, o rok později šlo již o 30 % domácností a v roce 2001 ho vlastnila prakticky každá druhá domácnost v ČR, konkrétně se jednalo o 48 %. V následujících letech se vybavenost domácností mobilním telefonem neustále zvyšovala a v roce 2009 využívalo tuto technologii již 96 % domácností.

Údaje o rozšíření pevné telefonní linky a mobilního telefonu jsou dostupné nejen za domácnosti celkem, ale také za domácnosti tříděné podle nejrůznějších kritérií.

Mobilní telefon

Graf 1.2 Vybavenost domácností mobilním telefonem* podle přítomnosti dětí v domácnosti**

(% z celkového počtu domácností v dané skupině)

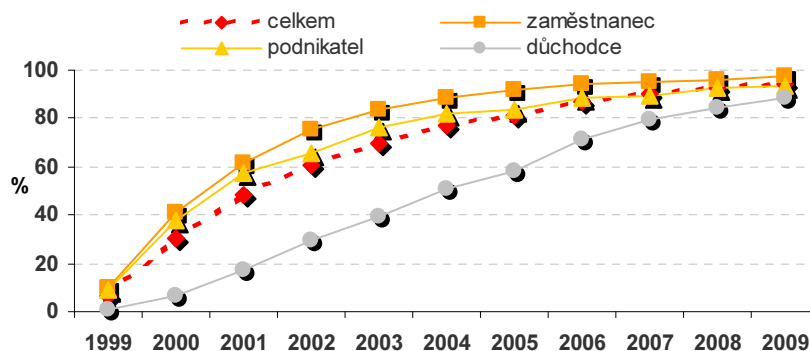
* vlastníkem je domácnost (nezahrnuti firemní mobilní telefony)

** nezaopatřené děti

Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

Graf 1.3 Vybavenost domácností mobilním telefonem* podle postavení osoby v čele domácnosti

(% z celkového počtu domácností v dané skupině)

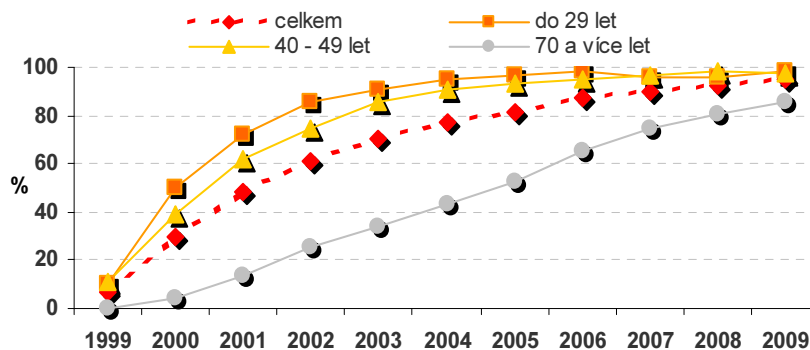

* vlastníkem je domácnost (nezahrnuty firemní mobilní telefony)

Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

Graf 1.4 Vybavenost domácností mobilním telefonem* podle věku osoby v čele domácnosti

(% z celkového počtu domácností v dané skupině)

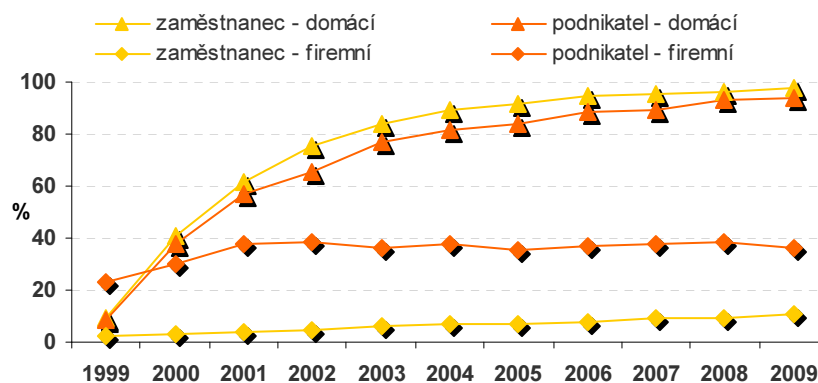
* vlastníkem je domácnost (nezahrnuty firemní mobilní telefony)

Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

V grafech 1.2 až 1.4 jsou prezentovány domácnosti vlastníci alespoň jeden mobilní telefon v členění podle nejrůznějších kritérií. Pokud se zaměříme na jednotlivé kategorie domácností, dojdeme k závěru, že lépe jsou mobilním telefonem vybaveny domácnosti s dětmi než bez dětí, domácnosti se zaměstnanou osobu v čele než domácnosti v čele s důchodcem a domácnosti v čele s osobou v mladším věku než domácnosti s osobou ve věku starším.

V roce 2009 vlastnilo alespoň jeden mobilní telefon 96 % všech domácností. U domácností s dětmi činil podíl 99 %, u domácností bez dětí 92 %. Domácnosti, které měly v tomto roce v čele zaměstnanou osobu, vykazaly podíl 98 %, domácnosti v čele s důchodcem (ekonomicky neaktivním) pouze 89 %. Domácností s mobilním telefonem, které měly v čele osobu mladší 29 let, bylo 98 %, zatímco u domácností s osobou v čele starší 70 let činil tento podíl pouze 85 %.

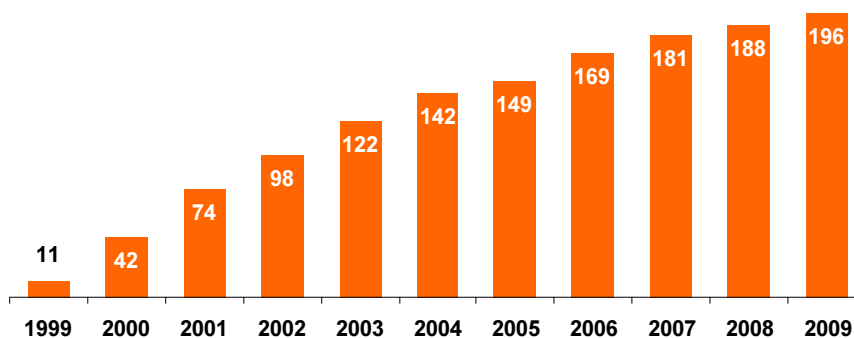
Graf 1.5 Vybavenost domácností mobilním telefonem podle postavení osoby v čele domácnosti a vlastnictví
(% z celkového počtu domácností v dané skupině)

Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

V případě mobilního telefonu v domácím vlastnictví nejsou rozdíly mezi domácnostmi zaměstnanců a podnikatelů nijak markantní, podíl domácností se v obou případech v roce 2009 pohyboval okolo hodnoty 95 %. Není nikterak překvapivé, že v případě vlastnictví firemního mobilu již značný rozdíl zaznamenáváme. Firemní mobilní telefon vlastnilo ve stejném roce 36 % domácností podnikatele (OSVČ) a pouhých 11 % domácností se zaměstnancem v čele.

Graf 1.6 Počet mobilních telefonů v domácnostech
(počet přístrojů na 100 domácností)

Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

V roce 1999 připadlo na sto domácností pouhých 11 mobilních telefonů. Jejich počet v následujících letech prudce stoupal, **v posledních letech však z důvodu nasycení trhu zaznamenáváme nárůst mírnější.** O deset let později tak na sto domácností připadlo v roce 2009 již téměř 200 mobilních telefonů.

Domácnosti tříděné podle počtu nezaopatřených dětí logicky vykazují rostoucí počet mobilních telefonů v závislosti na počtu těchto dětí v domácnosti. V roce 2009 tak připadlo na 100 domácností s dětmi 281 mobilů, zatímco na 100 domácností bez dětí pouze 149 mobilů.

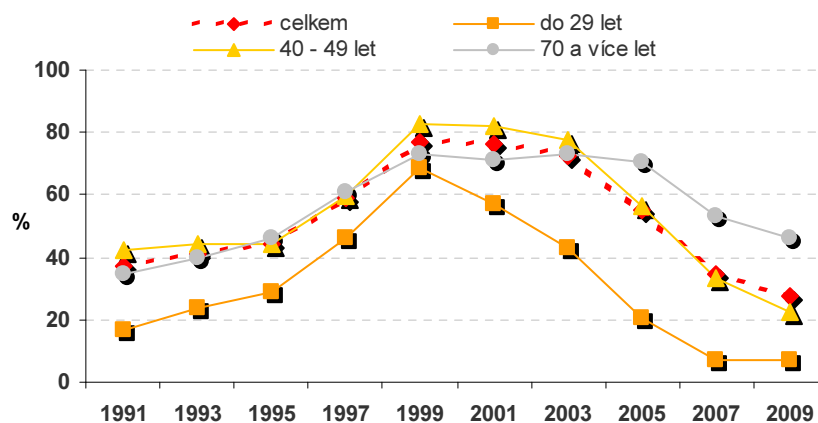
Stejně tak nepřekvapí, že **domácnosti s podnikatelem (OSVČ) v čele jsou na tom do počtu mobilů lépe oproti domácnostem zaměstnanců a především důchodců v čele** (mívají

vyšší příjmy a mobilní telefony navíc speciálně za účelem podnikání). V roce 2009 tak na 100 domácností s podnikatelem v čele připadlo 243 mobilních telefonů a na ty s důchodcem v čele pouze 121.

V rámci třídění podle věku osoby v čele **dominují ty domácnosti, kde osoba v čele spadá do starších věkových kategorií** (ale ne nejstarších) - v takových domácnostech se s větší pravděpodobností nachází nejvíce členů rodiny a tím i mobilních telefonů. V roce 2009 vlastnilo v průměru 100 domácností s osobou ve věku 40-49 let v čele 275 mobilních telefonů, přičemž se stoupajícím ale i klesajícím věkem se toto číslo snižuje (děti vlastníci mobilní telefon se v domácnostech buď ještě nevyskytují, nebo již nevyskytují).

Pevná telefonní linka

Graf 1.7 Vybavenost domácností pevnou telefonní linkou podle věku osoby v čele domácnosti (% z celkového počtu domácností v dané skupině)

Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

Nejmarkantnější rozdíly ve vybavenosti domácností pevnou linkou panují v případě třídění podle věku osoby v domácnosti v čele, dá se tedy říci, že **věk osoby v čele domácnosti hraje v rozšíření pevné linky klíčovou roli**. Nejvyššího podílu 46 % za rok 2009 dosáhly domácnosti s osobou v čele starší 70 let, naopak nejnižší podíl, pouze 7 %, vykazaly domácnosti s osobou v čele mladší než 29 let. Rozdíl mezi minimální a maximální penetrací tak činil plných 39 procentních bodů.

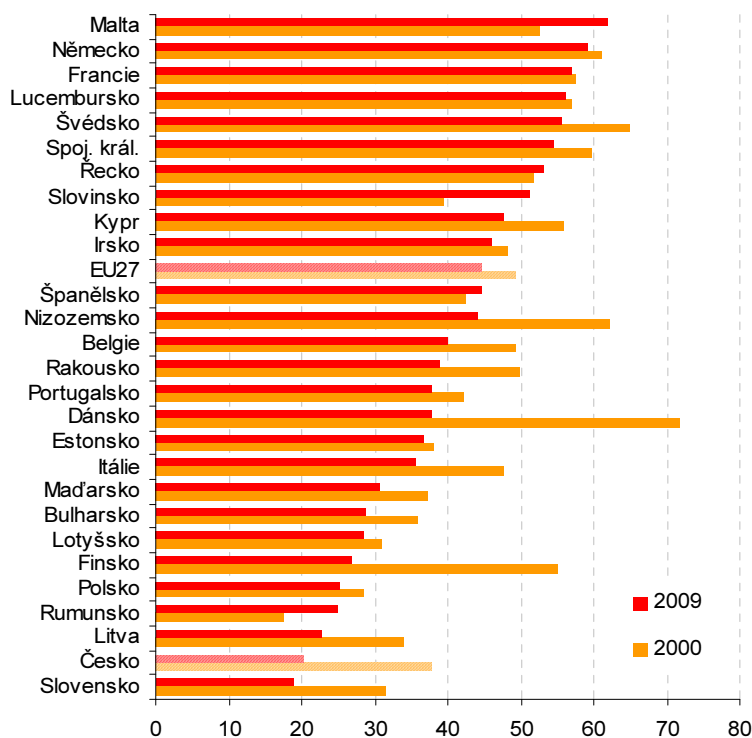
Rozšíření pevné telefonní linky na přítomnosti nezaopatřených dětí v domácnosti příliš nezávisí, rozdíly v penetraci jsou minimální (ještě v roce 2004 byla u obou typů domácností kolem 65 %). **V posledních letech se však objevuje náznak rychlejšího poklesu podílu u domácností s dětmi** (souvisí nejspíše s nástupem mobilní technologie). V roce 2009 uvedlo přítomnost pevné linky již pouze 22 % domácností s dětmi a 31 % domácností bez dětí.

Stejně tak i v třídění domácností podle postavení osoby v čele nejsou rozdíly příliš výrazné. V roce 2009 mělo doma pevnou linku 37 % domácností s důchodcem v čele, 31 % s podnikatelem v čele a 22 % se zaměstnancem v čele.

Mezinárodní srovnání

Graf 1.8 Počet pevných telefonních linek

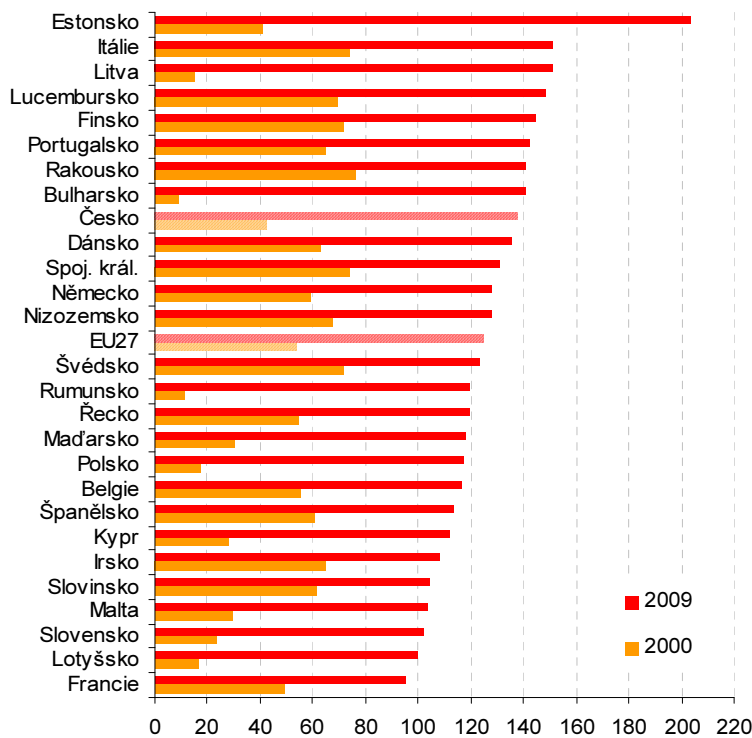
(na 100 obyvatel dané země)

Zdroj: ITU (International Telecommunication Union)

Graf 1.9 Počet aktivních SIM karet

(na 100 obyvatel dané země)

Zdroj: ITU (International Telecommunication Union)

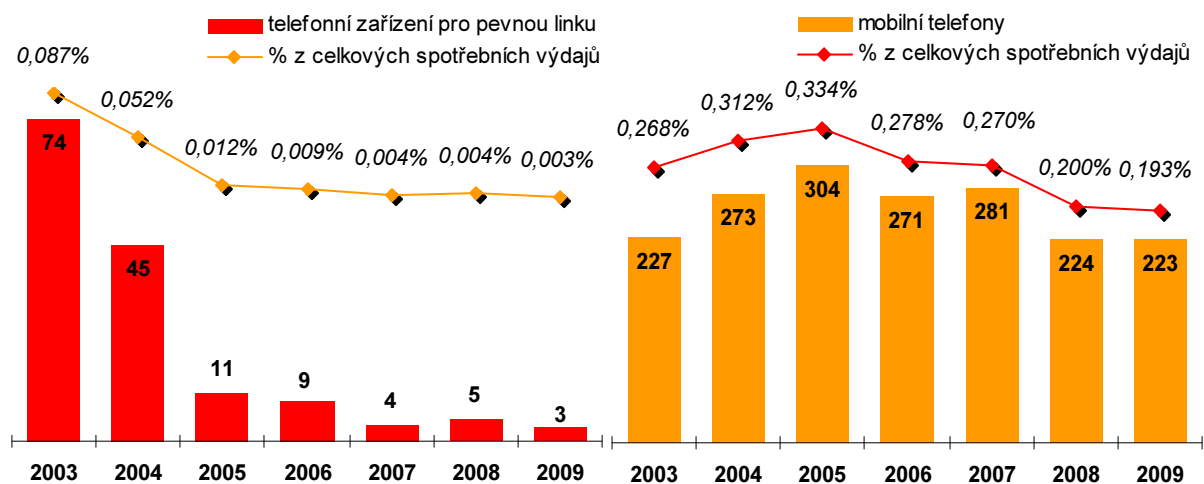
Česká republika je co do počtu pevných telefonních linek na 100 obyvatel výrazně pod průměrem Evropské unie. Mezi všemi zeměmi Evropské unie se v roce 2009 umístila na předposledním místě s počtem 20 pevných telefonních linek na 100 obyvatel, unijní průměr činil 45 těchto linek na 100 obyvatel EU. Mezi státy s nejvyšším počtem pevných telefonních linek na 100 obyvatel se v roce 2009 zařadily Malta (62), Německo (59) a Francie (57), na druhém konci stojí společně s Českou republikou Litva (23) a Slovensko (19).

V případě využívání mobilních telefonů (počty aktivních SIM karet na 100 obyvatel) vykazuje Česká republika ve srovnání s ostatními zeměmi EU naopak vysoce nadprůměrné hodnoty. V roce 2009 bylo v České republice 138 aktivních SIM karet na 100 obyvatel a ČR se tak zařadila na 9. místo mezi zeměmi EU (vloni to bylo místo sedmé). Průměr evropské sedmadvacítky čítal 125 aktivních SIM karet na 100 obyvatel (ČR překonala evropský průměr zatím v každém sledovaném roce od roku 2001). Nejlépe mezi zeměmi EU dopadlo v roce 2009 Estonsko (203), Itálie (151) a Litva (151), nejhůře pak Slovensko (102), Lotyšsko (100) a Francie (96).

2. Výdaje domácností na telekomunikační zařízení

2.1 Výdaje domácností na telekomunikační zařízení

(roční průměry v Kč na jednoho člena domácnosti)

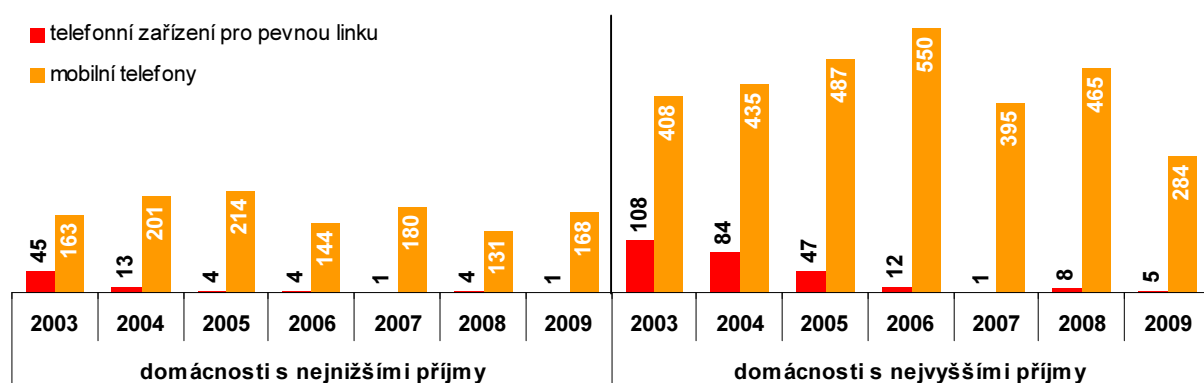
Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

Výdaje českých domácností na telefonní zařízení potřebné k fungování pevné linky rok od roku setrvale klesaly (pravděpodobně díky trvale se zmenšujícímu zájmu o využívání pevné linky) a od roku 2005 víceméně stagnují. Naopak výdaje domácností za mobilní telefony vykazovaly na počátku sledovaného období nárůst a následně pokles, což může být částečně způsobeno jak klesajícími cenami mobilních telefonů, tak i nasycením trhu.

Následující řádky přináší přehled za domácnosti tříděné podle různých kritérií pro získání konkrétnější představy závislosti daných výdajů na typu domácnosti.

2.2 Výdaje domácností na telekomunikační zařízení podle příjmů domácností¹

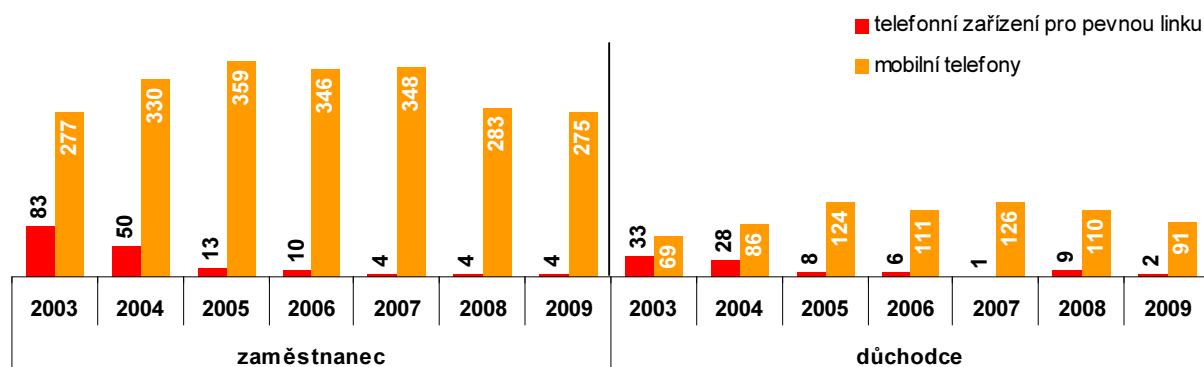
(roční průměry v Kč na jednoho člena dané domácnosti)

Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

¹ Podle čistých peněžních příjmů na jednoho člena domácnosti, jedná se o nejnižší a nejvyšší příjmový decil.

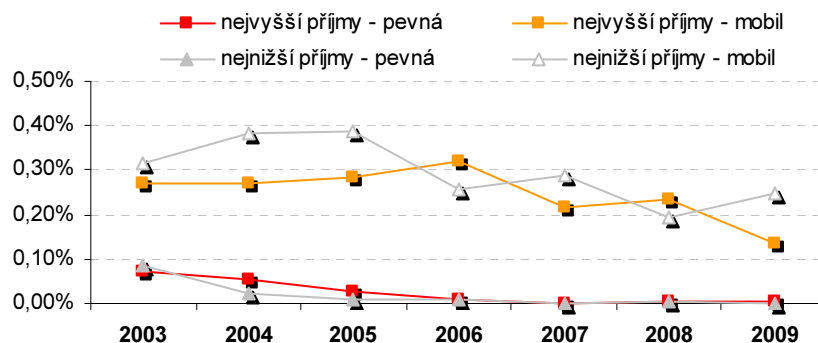
2.3 Výdaje domácností na telekomunikační zařízení podle postavení osoby v čele domácnosti (roční průměry v Kč na jednoho člena dané domácnosti)

Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

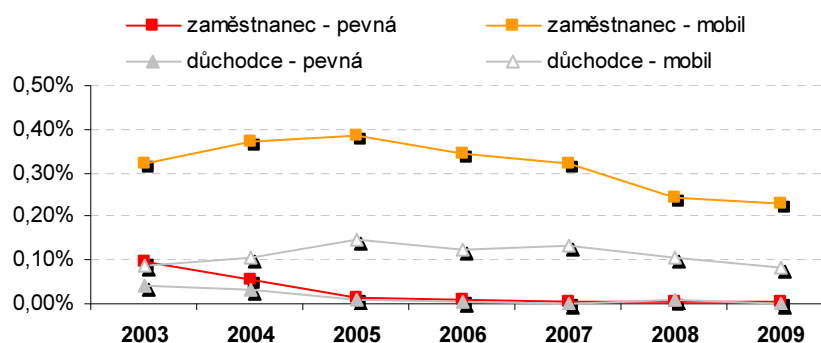
Mezi domácnostmi různého typu se přirozeně vyskytují velké rozdíly ve výdajích, samozřejmě nejen na telekomunikační zařízení. **Domácnosti s nejvyššími příjmy** vydávají podstatně více peněz oproti domácnostem s příjmy nejnižšími, v roce 2009 vydaly 5x více za vybavení pevné linky (ale i tak pouze 5 Kč v průměru na jednoho člena dané domácnosti/rok) a téměř 2x více za mobilní telefony než domácnosti s nejnižšími příjmy. Stejně tak **domácnosti v čele se zaměstnanou osobou** vydávají za obě komunikační technologie více peněz nežli domácnosti v čele s důchodcem.

2.4 Výdaje domácností na telekomunikační zařízení podle příjmů domácnosti (podíl na celkových spotřebních výdajích na jednoho člena dané domácnosti)

Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

2.5 Výdaje domácností na telekomunikační zařízení podle postavení osoby v čele domácnosti (podíl na celkových spotřebních výdajích na jednoho člena dané domácnosti)

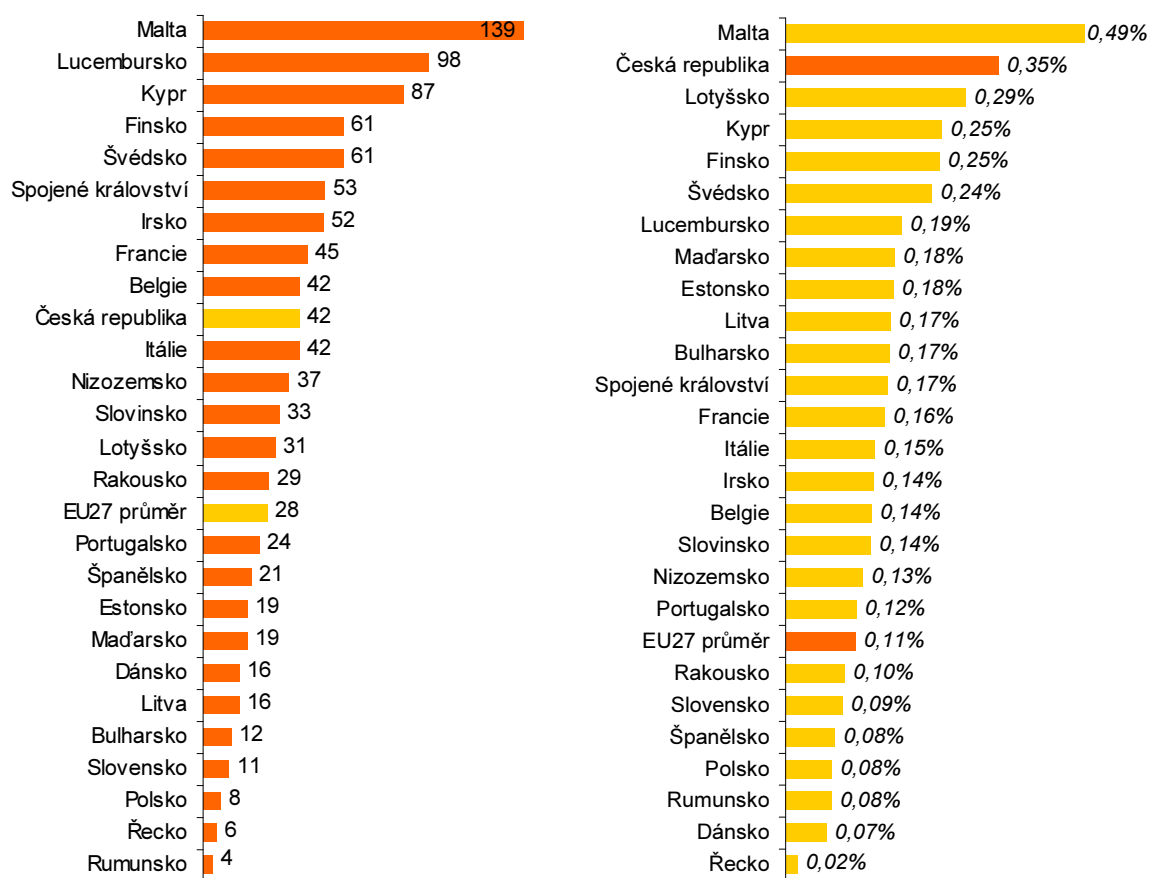
Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

Vydání relativní, vztažená k celkovým spotřebním výdajům domácností, se v případě **pevné linky** liší jen málo (u všech typů domácností se jedná o necelou desetinu promile z celkových spotřebních výdajů), u **mobilního telefonu** jsou rozdíly znatelnější: u domácností se zaměstnancem v čele tvoří výdaje za mobilní telefon téměř třikrát vyšší část celkových spotřebních výdajů než u domácností důchodců (souvisí zřejmě s nižší vybaveností domácností důchodců mobilními telefony, viz první část této analýzy).

Mezinárodní srovnání

2.6 Výdaje domácností na telekomunikační zařízení v zemích EU; 2005

(roční průměry v PPP* eur a % z celkových spotřebních výdajů na jednu domácnost dané země)

* **PPP** (Purchasing Power Parity) - **parita kupní síly** - eliminuje cenové rozdíly v jednotlivých zemích (za 1 euro v PPP je tak možno fiktivně nakoupit stejné množství zboží a služeb v každé zemi)

Zdroj: EUROSTAT

Domácnosti v České republice vydaly v roce 2005 na telekomunikační zařízení (pevnou linku i mobilní telefon) v průměru 42 EUR v PPP (dále jen EUR), což nás řadí nad evropský průměr, který v tomto roce činil 28 EUR na jednu domácnost. Znamená to tedy, že průměrná domácnost ČR nakoupila v daném roce více zařízení pro pevnou linku a mobilních telefonů, nežli průměrná domácnost EU. Nejproduktivnější byly v tomto ohledu domácnosti na Maltě, kde nakoupené dané zboží odpovídalo 139 EUR, v Lucembursku (98 EUR) a na Kypru (87 EUR), naopak

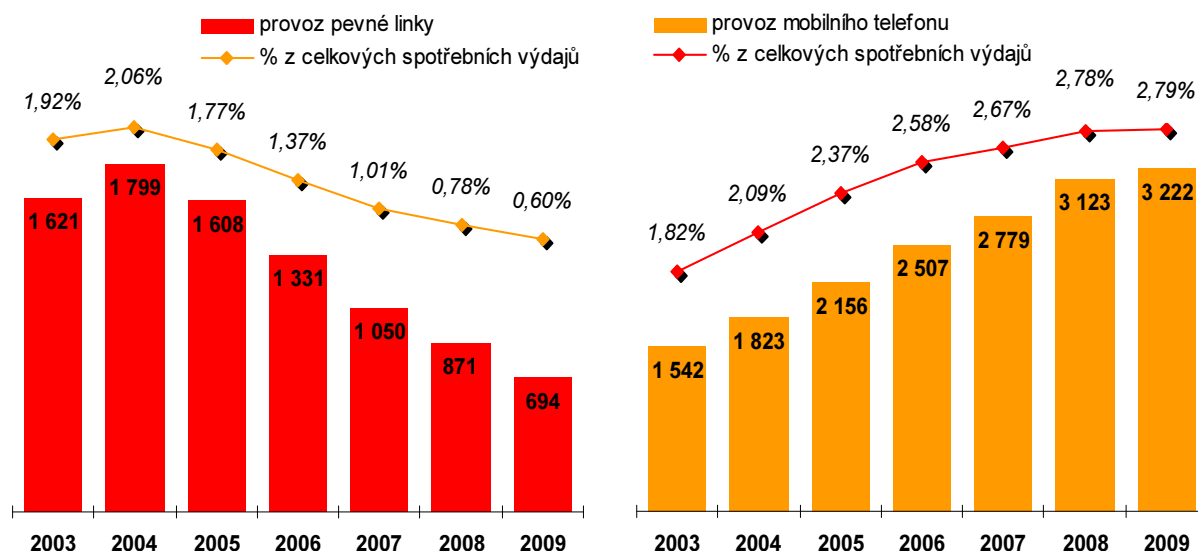
nejméně tohoto zboží nakoupila průměrná domácnost v Polsku (8 EUR), Řecku (6 EUR) a Rumunsku (4 EUR).

V relativním srovnání však ČR patří k zemím, ve kterých vydání za telekomunikační zařízení tvoří jedny z nejvyšších podílů na celkových spotřebních vydáních. V roce 2005 vydala průměrná česká domácnost 0,35 % všech spotřebních výdajů na telefonní zařízení, vyšší podíl vykazala pouze Malta (0,49 %). Průměr za EU činil 0,11 %.

3. Výdaje domácností na telekomunikační služby včetně provozu internetu

3.1 Výdaje domácností na telekomunikační služby

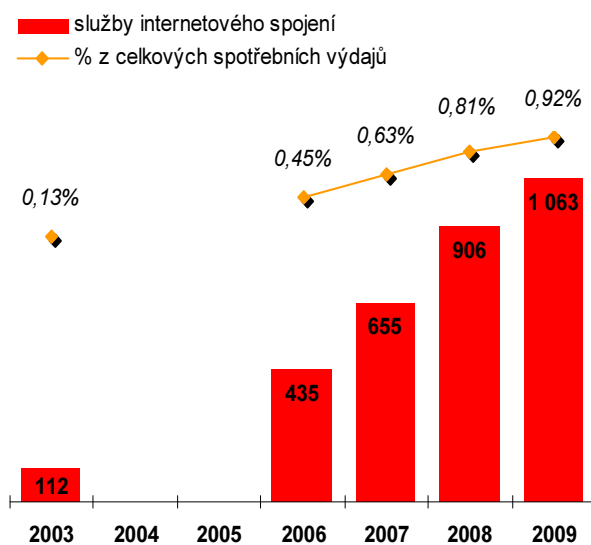
(roční průměry v Kč na jednoho člena domácnosti)

Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

3.2 Výdaje domácností na provoz internetu*

(roční průměry v Kč na jednoho člena domácnosti)

* v roce 2004 a 2005 nebylo zjišťováno

Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

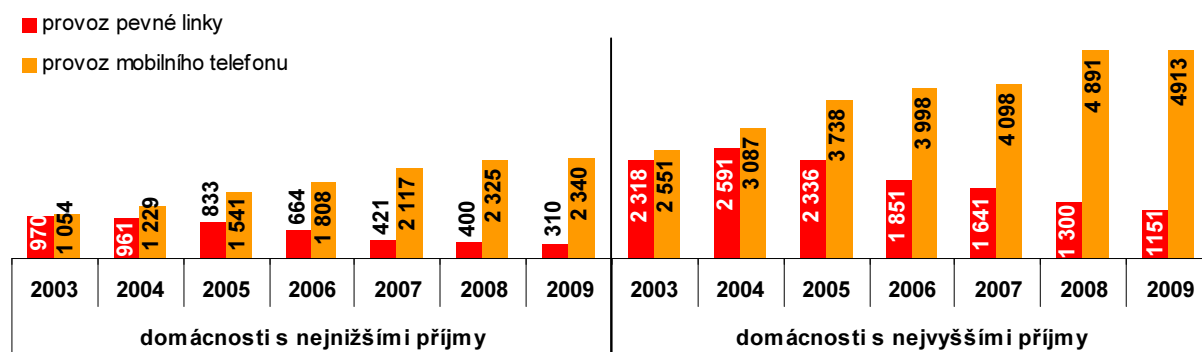
Výdaje domácností na provoz pevné linky neustále klesají již od roku 2004. Mezi lety 2004 a 2009 tak došlo k poklesu vydané průměrné částky na jednoho člena domácnosti z hodnoty 1 799 Kč na 694 Kč. Klesá také podíl výdajů na pevnou telefonní linku ku celkovým spotřebním výdajům domácností. Tento trend je zřejmě ovlivněn tím, že počet domácností používajících pevnou linku klesá, tj. do průměru se odráží rostoucí počet domácností bez pevné linky, s nulovými výdaji na její provoz.

V případě plateb na provoz mobilního telefonu výdaje naopak rok od roku stoupají, absolutně a opět i ve vztahu k celkovým spotřebním výdajům domácností. Od roku 2003, kdy průměrná částka vydaná jedním členem domácnosti na provoz mobilu činila 1 542 Kč, se vydaná částka více než zdvojnásobila na hodnotu 3 222 Kč za rok 2009 (přičemž výdaje domácností na mobilní přístroje vykazují v posledních letech pokles - viz kap. 2).

Nejvýraznější změny ve výdajích v čase zaznamenáváme u služeb internetového spojení, kdy se částka vydávaná domácnostmi za tímto účelem zdvojnásobila již během dvou let - v roce 2006 činila 435 Kč na jednoho člena domácnosti, v roce 2008 již 906 Kč a letos již přes 1000 Kč. **V porovnání s výdaji za ostatní telekomunikační služby byly v minulých letech výdaje na provoz internetu nejnižší**, stejně tak tomu bylo i v případě podílů na celkových spotřebních výdajích. Teprve v roce 2008 zaplatily domácnosti ze svých spotřebních výdajů více financí absolutně i poměrově za internet nežli za provoz pevné telefonní linky, přičemž rozdíl ve vydaných částkách se bude pravděpodobně stále zvyšovat, což naznačují i údaje za rok 2009.

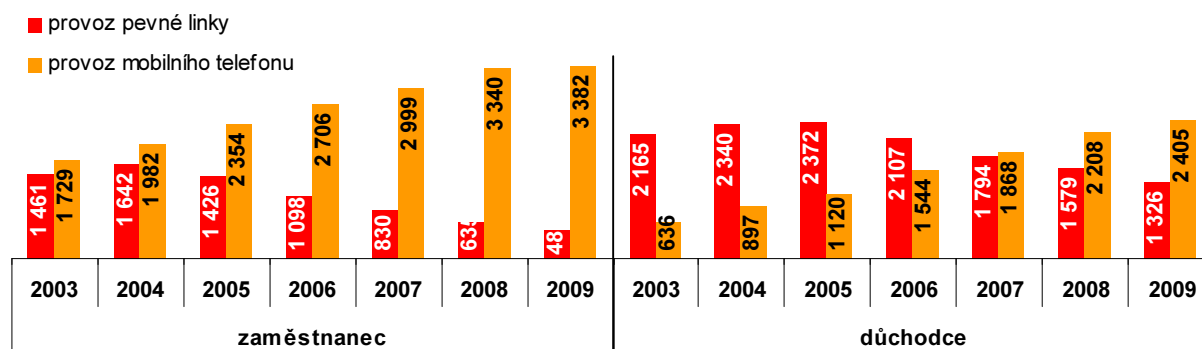
Následující řádky přináší přehled za domácnosti tříděné podle různých kritérií pro získání představy o závislosti daných výdajů na typu domácnosti.

3.3 Výdaje domácností na telekomunikační služby podle příjmů domácností² (roční průměry v Kč na jednoho člena dané domácnosti)

Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

3.4 Výdaje domácností na telekomunikační služby podle postavení osoby v čele domácnosti (roční průměry v Kč na jednoho člena dané domácnosti)

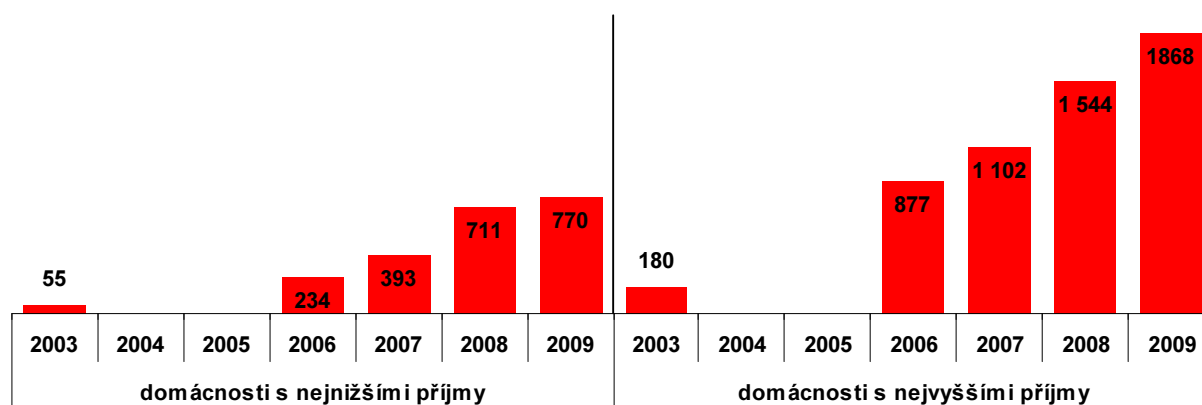
Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

² Podle čistých peněžních příjmů na jednoho člena domácnosti, jedná se o nejnižší a nejvyšší příjmový decil.

Domácnosti s nejvyššími příjmy logicky předčily ty s nejnižšími příjmy výší výdajů za obě sledované komunikační technologie. V případě pevné linky vydaly tyto domácnosti v roce 2009 cca trojnásobek a v případě mobilních telefonů více než dvojnásobek toho, co domácnosti s nejnižšími příjmy. Za zmínku stojí fakt, že již v roce 2003 vydaly domácnosti s nejvyššími příjmy za provoz mobilního telefonu více peněz nežli domácnosti s nejnižšími příjmy v roce 2009.

Výdaje za pevnou telefonní linku za celé sledované období mají mnohem vyšší domácnosti s důchodcem v čele oproti těm, které mají v čele osobu zaměstnanou, **v případě mobilních telefonů a internetu je tomu naopak.** Navíc u výdajů za pevnou telefonní linku se rozdíl mezi oběma typy domácností neustále prohlubuje, kdy u domácností se zaměstnancem v čele klesají výdaje rychleji. Důvodem je zřejmě i obecně větší vazba domácností důchodců na tradičnější technologie a menší ochota osvojovat si nové. V roce 2009 tak domácnosti s důchodcem v čele vydaly na provoz pevné linky cca trojnásobek částky domácností se zaměstnancem v čele. Naopak tyto domácnosti vynaložily přibližně o polovinu více financí na provoz mobilního telefonu.

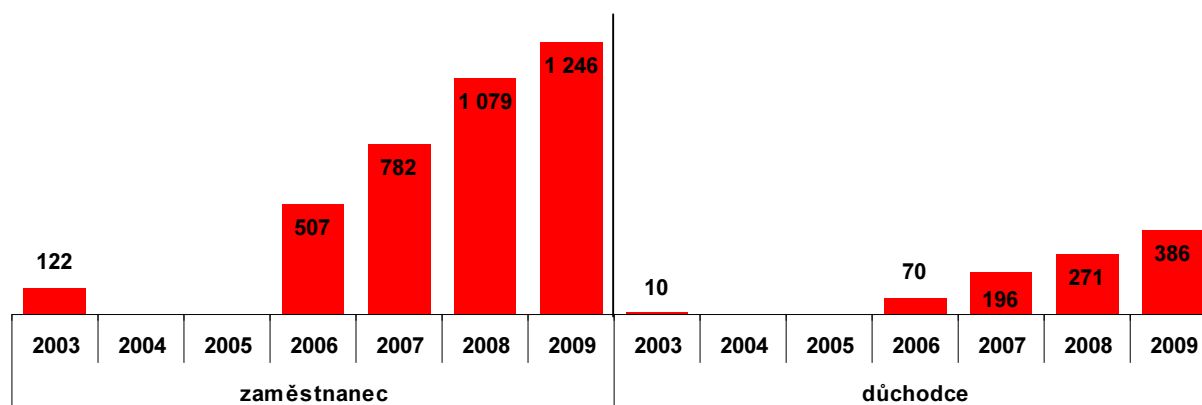
3.5 Výdaje domácností na provoz internetu* podle příjmů domácností (roční průměry v Kč na jednoho člena dané domácnosti)

* v roce 2004 a 2005 nebylo zjišťováno

Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

3.6 Výdaje domácností na provoz internetu* podle postavení osoby v čele domácnosti (roční průměry v Kč na jednoho člena dané domácnosti)

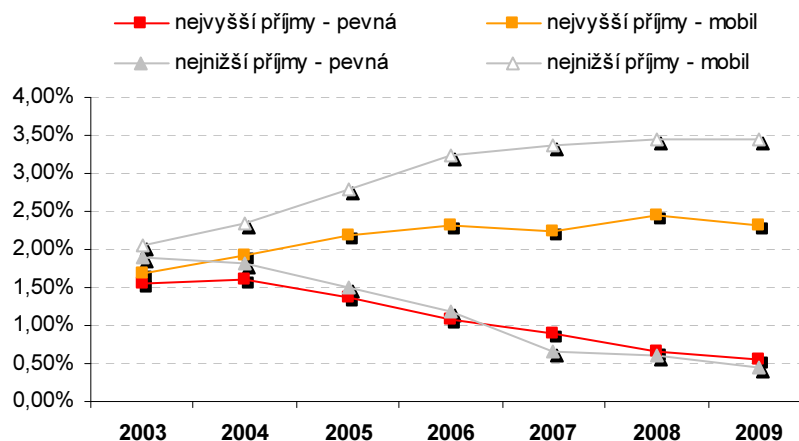

* v roce 2004 a 2005 nebylo zjišťováno

Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

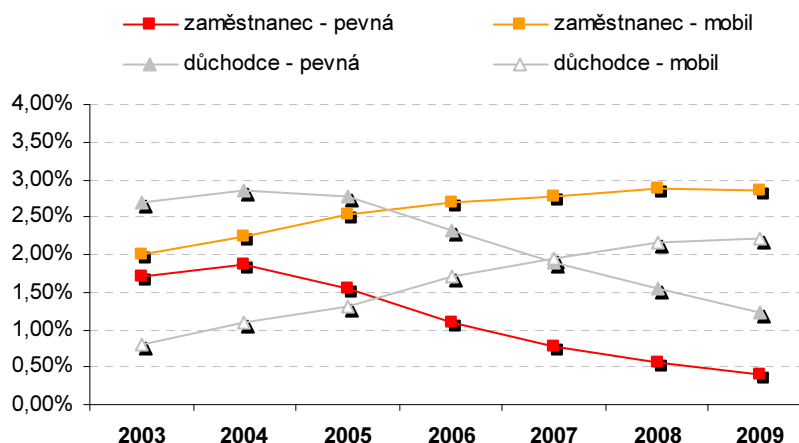
V případě výdajů za **internet** pozorujeme stejný trend jako u výdajů za provoz mobilního telefonu, totiž že **domácnosti s nejvyššími příjmy každoročně vydávají za tuto informační technologii více než domácnosti s příjmy nejnižšími a domácnosti se zaměstnancem v čele více než domácnosti v čele s důchodcem**. V roce 2009 tak domácnosti s nejvyššími příjmy vydaly za internet téměř třinásovek toho, co domácnosti s nejnižšími příjmy a domácnosti se zaměstnanou osobou v čele cca čtyřnásobek toho, co domácnosti v čele s důchodcem.

3.7 Výdaje domácností na telekomunikační služby podle příjmů domácnosti (podíly na celkových spotřebních výdajích na jednoho člena dané domácnosti)

Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

3.8 Výdaje domácností na telekomunikační služby podle postavení osoby v čele domácnosti (podíly na celkových spotřebních výdajích na jednoho člena dané domácnosti)

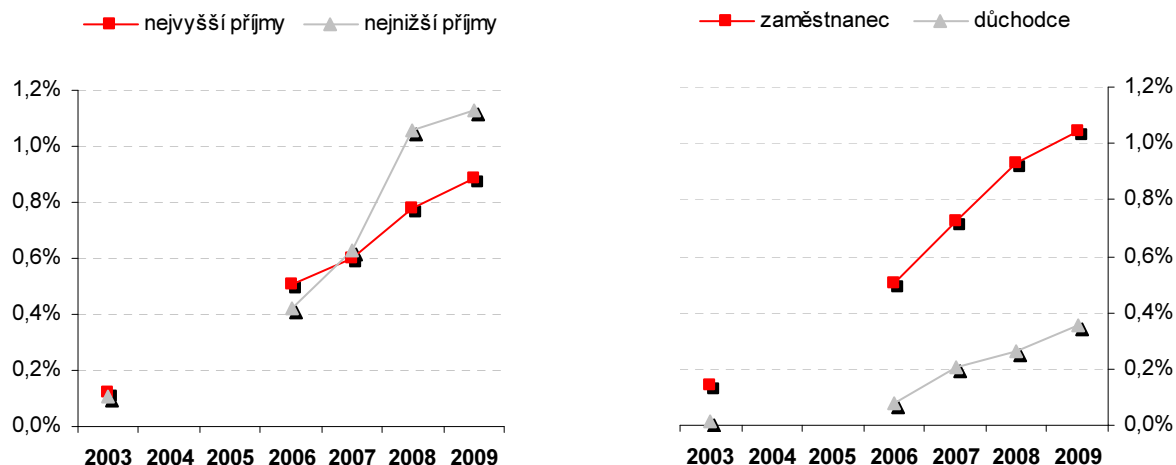

Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

Vydání relativní, vztážená k celkovým spotřebním výdajům domácností, vykazují u všech typů domácností stálý pokles v případě výdajů na provoz pevné linky a stálý růst u výdajů za provoz mobilního telefonu. U **domácností členěných podle příjmů** se tyto podíly v případě pevné linky liší minimálně, naopak výdaje na provoz mobilního telefonu tvoří dlouhodobě znatelně vyšší podíly z celkových spotřebních výdajů u domácností s nejnižšími příjmy. V členění **domácností podle postavení osoby v jejich čele** tvoří výdaje na provoz pevné linky vyšší podíly u domácností

s důchodcem v čele, oproti tomu relativní výdaje na provoz mobilního telefonu jsou vyšší u domácností se zaměstnanou osobou v čele.

3.8 Výdaje domácností na služby internetového spojení* podle příjmů domácnosti (podíly na celkových spotřebních výdajích na jednoho člena dané domácnosti)

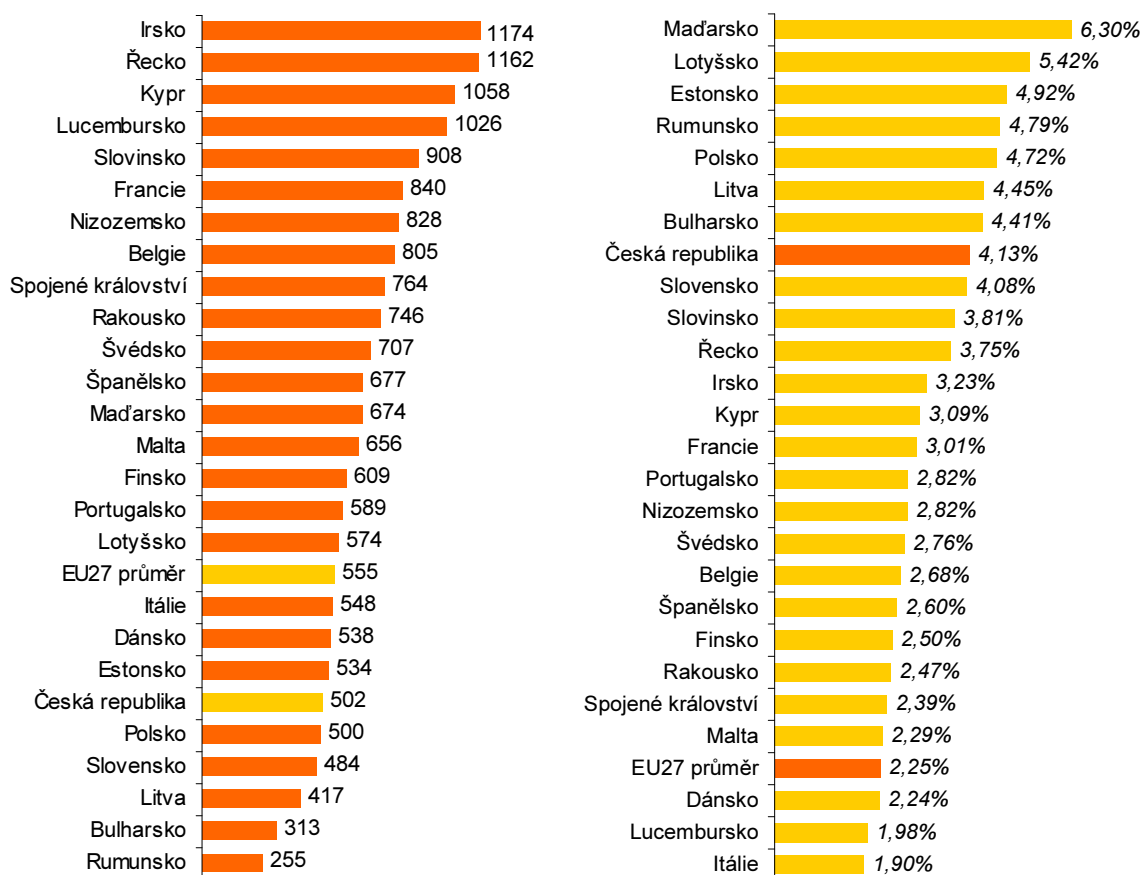
* v roce 2004 a 2005 nebylo zjišťováno
Zdroj: ČSÚ, Statistiky rodinných účtů

U domácností s příjmy nejnižšími rostl do roku 2008 podíl výdajů na provoz internetu ku celkovým spotřebním výdajům domácností výrazně rychleji a v tomto roce také podíl za tyto domácnosti poprvé převýšil podíl za domácnosti s příjmy nejvyššími. V členění domácností podle osoby v čele vykazují výrazně vyšší podíly ve všech sledovaných letech přirozeně domácnosti se zaměstnancem v čele oproti domácnostem s důchodcem v čele. Vliv má nepochybně zatím stále poměrně nízká penetrace internetem mezi důchodci, ačkoliv i zde je patrný pozvolný růst výdajů jak absolutních, tak vztažených k celkovým spotřebním výdajům.

Mezinárodní srovnání

3.9 Výdaje domácností na telekomunikační a internetové služby v zemích EU; 2005

(roční průměry v PPP eur a % z celkových spotřebních výdajů na jednu domácnost dané země)

* PPP (Purchasing Power Parity) - **parita kupní síly** - eliminuje cenové rozdíly v jednotlivých zemích (za 1 euro v PPP je tak možno fiktivně nakoupit stejné množství zboží a služeb v každé zemi)

Zdroj: EUROSTAT

V roce 2005 vydala průměrná domácnost **nejvíce financí na telekomunikační a internetové služby** v Irsku - 1174 EUR v PPP (dále jen EUR), Řecku (1162 EUR) a na Kypru (1 058 EUR). **Česká republika vykazuje vůči EU výdaje lehce podprůměrné** - průměr za EU činil v šetřeném roce 555 EUR, za ČR pak 502 EUR. **Minimum financí na dané služby vydala** průměrná domácnost v Litvě (417 EUR), Bulharsku (313 EUR) a Rumunsku (255 EUR).

Poměrové ukazatele (výdaje na dané služby vůči celkovým spotřebním výdajům domácností) **vyšly za rok 2005 nejnižší** v Dánsku (2,24 %), Lucembursku (1,98%) a Itálii (1,90 %). Neznamená to však (hlavně v případě Lucemburska), že by domácnosti v těchto státech vydávaly na dané služby málo peněz, neboť právě Lucembursko vykázalo jedny z nejvyšších absolutních výdajů. Naopak **Česká republika se s podílem 4,13 % dostala velmi vysoko na osmé místo**, i když v absolutních vydáních vykazuje podprůměr. **Průměr Evropské unie** činil ve sledovaném roce 2005 podíl 2,25 %. **Nejvyšším podílem z celkových spotřebních výdajů** hradily telekomunikační a internetové služby domácnosti v méně vyspělých zemích EU - v Maďarsku (6,30 %), Lotyšsku (5,42 %) a Estonsku (4,92 %).